

Örgüt tarihi ile ilgili olarak çalışmaya başladığımı daha önce yazmıştım. Bu bağlamda tarihimizin iç içe olduğu özellikle Devrimci Yol ve ardından da Kurtuluş tarihlerini okumam gerekiyordu. Burada söz konusu olan hepsini sayfalarca okumak değil, o tarihteki temel zihniyeti ve bunun –ne kadar varsa- kendi tarihimizle olan ilgisini anlamaktı.

Şimdiye kadar okuduklarımdan “Bu iş nasıl yapılmamalıdır?” konusunda açıklığa kavuştum diyebilirim.

Birincisi: örgüt tarihinin “nehir söyleşi” biçiminde yazılması uygun yöntem değildir. Sayfalarca okuyorsunuz ve “ortaya çıkan nedir?” sorusuna cevap bulamıyorsunuz. 78 kuşağı olarak bilinen kuşağın özellikleri 68’e dahil olanları bile etkilemiş, açık geriye gidiş var.

Bunu iki dönemin edebiyatını karşılaştırarak da görmek mümkündür. **Yıldırım Bölge Kadınlar Koğuşu, Yenişehirde Bir Öğle Vakti, Yarın Yarın, 47’liler, Bir Düğün Gecesi** gibi romanlar size bir dönemin psikolojisini anlatır ve benzerini 78 ile ilgili olarak bulmak mümkün değildir. Belki de ben bilmiyorumdur, kaçırmışımıdır ama kaçırmış olabileceğim örneklerin bu değerlendirmeyi değiştirecek oranda olacağını düşünmüyorum.

Sayfalarca anlatılanlar bir dönemin psikolojisini vermiyor, olayları ve teorik saptamaları sıralıyor ve burada kalıyor.

Tarih anlatımında edebiyat işin içine girmelidir. Edebiyatta da ne anlatıldığı kadar bunun nasıl anlatıldığı da önemlidir.

İkincisi: insan bazen düşündüğünü konuyla ilgili olmayan başka bir kitapta bulur. **Perserkriege** (Pers Savaşları) adlı kitabı okurken Theodor Mommsen'in 1874'te yaptığı konuşmadan yapılan alıntıyı önemli buldum. İlk çağ tarihi araştırmacısı, aynı zamanda Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Mommsen, tarih yazımının babası sayılan Heredot'a atfen yaptığı konuşmada , *"Tarihi yazan eğitim görmüş insandan çok sanatçı olmaya daha yakındır"* belirmesi yapmıştı.

Heredot tarihi de böyledir, içinde bir dönem vardır ve bir dönem sadece olayların anlatılması değildir.

Üçüncüsü: Tarih anlatımı hesaplaşma yeri değildir; açık kalmış hesap varsa eğer, bu anlatımdan önce görülmüş ya da tarih olmuş olmalıdır. Sonucu o hesabın psikolojisiyle birlikte yazabilirsiniz ama zaten görülmüş olan hesap yeniden görülmez.

Dördüncüsü: okuduklarımdaki bazı çok yanlış değerlendirmelere şaşırdığımı söylemeliyim. İki tanesini belirteceğim:

İlki, silahlı propaganda ile ilgilidir. **Kurtuluş Kendini Anlatıyor II** sayfa 221-222'de Mahir Sayın silahlı propagandayı şöyle değerlendiriyor:

"Birkaç küçük örgüt vardı. Acilciler gibi. Onlar 'Biz bunu yapıyoruz' diyorlardı ama hayat öyle bir şey ki onların yaptığını artık silahlı propaganda olarak görmek bile mümkün değildi. Çünkü başkalarının silahlı propaganda olmayan anti-faşist mücadeledeki eylemleri, onların yaptığının on katıydı."

Doğrusu THKP-C ile yakın ilişkisi olan birisinin silahlı propagandayı daha iyi anlamış olmasını beklerdim. Bir şeye karşı olabilirsiniz ama ne olduğunu anlamamışsanız, karşı olmanın da anlamı ortadan kalkar.

Mahir Sayın silahlı propagandayı önemsiz tarafı –askeri eylem boyutu- üzerinden değerlendiriyor ki, yanlıştır. Silahlı propagandada yaratılan etki ya da psikolojik boyut önemlidir. Büyük bir askeri eylem bunu yaratamayacağı gibi askeri olarak küçük bir eylem de tersine bunu

yaratabilir. Örnek vereyim:

Deniz Gezmiş ve arkadaşları Ankara'da Ziraat Bankasını soydular. Askeri olarak bu bir banka soygunu eylemidir. Sonraki yıllarda –Kurtuluş dahil- çok sayıda örgüt banka soygunları yaptı ve bazılarında yüksek miktarda para alındı.

Denizlerin yaptığından sonraki bütün banka soygunlarının toplam etkisi, onların yarattığı etkinin yanına bile yaklaşamaz. O soygun sadece solu değil bütün politik ortamı sarsmıştı. Küçük, önemsiz sayılabilecek, daha sonra benzerleri çok yapılan bir askeri eylem ama yaratılan etkiye bakınız...

Neyi, nerede, ne zaman ve nasıl yapıyorsun? Silahlı propagandada belirleyici olan budur, eylemin askeri boyutu değildir.

Başka bir örneği kendimizden vereyim: 1975-1980 döneminde ülkenin her yanında çok sayıda kurşunlama yapıldı. Yüzlerce dersem abartmış olmam. İstanbul'daki Intercontinental eylemi de sonuçta kurşunlamadır ama ülkede duymayan kalmamıştı.

Kitlesel olarak bakıldığında küçükle orta arası büyüklükte olan bir örgütün adını ülkede duymayan neredeyse kalmamışsa, burada herhalde farklı bir şey vardır.

Benzer bir tespit Eylem Birliği ve MLSPB için yapılamaz ama bu örgütler askeri olarak bizden daha iyidiler.

Bir başka yanlış örnek yine aynı kitapta yer alan Mustafa Kaçaroğlu'nun sol içi şiddetle ilgili belirlemesidir. Bu şiddetin temel nedenini sosyalist hareketteki rekabetçi anlayışa ve Stalinizme bağlıyor ki, doğru değildir.

Sosyalist hareket her ülkede rekabetçidir, farklı yapılara bölünmüştür ama buradan genellikle sol içi şiddet çıkmıyor. Bizde çıkmışsa, bunun önemli başka nedenleri var demektir.

Devrimci Yol bizi –tabii kendi anlayışı çerçevesinde- daha objektif değerlendirmiş. Kendi anlayışlarını –klasik politik kitle çalışması ve bunun yolunu açmak için gerekli olabilecek silahlı eylemler- öne çıkarıp bizi pasiflikle suçladılar. Ülkenin her tarafında karşılarına çıkan isimden rahatsızdılar.

Devrimci Yol ile Kurtuluş o dönemin kitle olarak büyük örgütleri arasında yer alıyordu. Bizimki gibi kitlesel olarak bunlara göre epeyce küçük bir örgüt adını ülkenin her tarafında duyurabilmişse ve bunu da askeri olarak büyük eylemler yapmadan sağlayabilmişse; burada değişik bir şeyler var demektir.

Var olanı kabul etmeyebilirsiniz ama bu onun varlığını ortadan kaldırmaz.

Sonuç olarak tarihimizle ilgili kitabı yazmak bilgi bakımından hiç zor değil, klasik olarak yazarsanız hemen başlanılıp iki ayda bitirilebilir.

Dönemin farklı bileşenlerini bir araya getirerek anlatmak ise ya da ne anlatıldığı kadar nasıl anlatıldığına önem vermek ise, iyi bir ön değerlendirme yapmayı gerektiriyor.

Yine 130 sayfa civarında bir kitap olacaktır ama diyelim bin sayfalıkların anlatamadıklarını içereceğinden emin olabilirsiniz.

Bu bir yerde silahlı propagandanın tarih yazımına yansımadır da denilebilir. Hacım olarak küçük ama sonuç hacımla karşılaştırılmayacak kadar büyüktür.

Tarihimiz boyunca ismi cisminden çok büyük bir yapı olduk...

Büyük değil çok büyük...

Bu nasıl oldu?

Neden bizimle aynı anlayışı savunanlar değil de yaşadığımız büyük handikaplara rağmen biz yapabildik?

Kitabın ekseni bu soruların cevabı olmalıdır.

Bakalım ne oranda yapılabilecektir?